

U Cluj Central University Library Cluj

1935. IV. 11. sz.: XXIV évf. 11 sz. sz.: 20 lal

TARTALOM:

Egységes tavaszi divat az egész világon: a gázmaszka! — **Skalpvadászok lenyegetik Európa békéjét.** — **Szétrepültek a Skoda-vagyon milliói** — szegényjogon pereskednek a Skoda-örökösök. — **Ember a lencse előtt...** — **A bucu-rești Berkovici csatád szerepe Európa legnagyobb kémkedési perében.** — **Kiepura beéikezése a Paramount filmsztárok sorába.** — **Az Erdélyi Élet munkatársának átterjuja a világhírű tenoristával.** — **Önagysága mint moziközönség, elárulja a filmsikerek titkát.** — **Az inspekciós mozirendszer, a barkolt helyáremelés és egyéb várható meglepetések leltartózhátatlanul lejtőre csuszatták az aradi mozikat.** — **Tavaszi irás a Nap és a Hold szerelmeseiről.** — **Stollwerck a terítéken.** — **Humor.**

I. Schutz

posztóáru-
nagykeres-
kedés.

A R A D,
Bulev. Regina Maria

Aradi Kalauz

Orvosok:

- Dr. B. Iogh Andor, str. Cloșca 7.
Dr. Botiș Aurél, str. Loc. Tâmpa 8.
Dr. Cucu Vasile, str. Șincai
Dr. Goldschmidt Lipót, str. Horia 7.
Dr. Hersch Andor, P. A. Iancu
Dr. Jeremiás Miklós, str. L. Vulcan
Dr. Kabdebó György, P. M. Viteazul
Dr. Luszt Ferenc, Bul. Reg. Maria 15.
Dr. Pirée Ferenc Str. Eminescu 10.
Dr. Róna Jenő, str. Gh. Popa 1.
Dr. Salamon Izsó, str. Bucur
Dr. Siartău Pál, str. Meșianu 4.
Dr. Steiner Jenő, str. Penescu C. 36
Dr. Tesse Svetolac, str. Consistorului
Dr. Téthy Pál, Calea Șaguna.
Dr. Wolfner Gyula, str. Cloșca 9.
Dr. Windholtz Béla Str. I. Vulcan 8

Ügyvédek:

- Dr. Bojic Alexa, str. Cloșca 1.
Dr. Coțoiu Romulus, Piața Luther
Dr. Gabos Jenő, str. V. Goldiș 1.
Dr. Hoffmann Lajos, str. Eminescu
Dr. Iancu Cornel, str. Meșianu 2.
Dr. Kell József, str. Groceanu 2.
Dr. Kelemen Gábor, str. Moise Nicolară
Dr. Köpf János, str. Consistorului
Dr. Lázár Ágoston, Bul. Dragalina 2.
Dr. Rác Sándor, Bul. Carol 81.
Dr. Révész Mór, str. Brătianu.
Dr. Sárbu György, Bul. Reg. Maria 9.
Dr. Salamon Béla, P. A. Iancu
Dr. Szalay Vilmos, str. Cloșca 5.
Dr. Weil Károly, str. Brătianu.

Fogorvosok:

- Dr. Boros Ernő, str. Consistorului 15.
Dr. Székely László, str. Consistorului 2.
Dr. Kurzer Károly, str. V. Goldiș 1.

Orvosi kozmetikai intézet:

Orvosi kozmetika: Dr. Antal György,
str. V. Goldiș.

Kozmetikai intézet:

Fodorné és Weinfeldné, str. Alexandri.

Vizsgázott fogtechnikus:

Hochmann M., Bul. R. Ferdinand 62.

Bankok:

- Arad Csanádi Gazdasági Takarékp.
Rt. Bul. Reg. Ferdinand 5.
Aradmegyei Takpt., Bul. Reg. Maria.
Aradi Általános Takptár. Bulev. Reg
Maria.
Bánáti Bankegyesület, Bul. Reg. Maria.
Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt.
Bulev. Reg. Maria.

Hitelszövetkezetek:

- „Mercur”, str. Brătianu
„Consum”, Bul. Reg. Maria

Biztosító intézetek:

- „Adria”, Bul. Reg. Maria 5.
„Agronomul”, str. Cloșca 15.
„Generala”, Bul. Reg. Maria 12.
„Victoria”, str. Alexandri 1.

Pénzüdtő:

- Papp Illés, Bul. Reg. Maria

Gyógyszertárak:

- Dr. Földes Béla, str. Eminescu 21.
Kárpáti János, Bul. Reg. Ferdinand
Rényi Tibor, Bul. Reg. Maria 8.
Rozsnyay Kálmán, Piața Avram Iancu
Vojtek Géza, Bul. Reg. Maria 21.

Szanatórium:

- „Therapia”, str. I. Vulcau 8.

Butorgyárak:

- „Drossel” butorgyár (Jónás Aaladar),
str. Gh. Ionescu 11.
Reinhart Gyula, Bul. Reg. Ferdinand

Bélyegzőgyár:

- Stampa, str. Brătianu

Cérnagyár:

- Industria Cucirimi, str. Alexandri 2.

Fűrészgyár:

- Patria Aradi Fűrészgyár Rt., Calea
Radnei 18—20.

Gépipar:

- Automobil- és Gépkereskedelmi Rt.
(Ablonczy és Busztin), Calea Rad-
nei 37—39.

XXIV. ÉVF. 11. SZ.
1935 ÁPRILIS 11.

FŐSZERKESZTŐ:
GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, T.-Mureș

**Egységes tavaszi divat
az egész világon:**

a gázmaszka!

Az olasz kormányelnök rendeletet adott ki, amelynek értelmében minden olasz — beleértve a nőket és gyermekeket — gázálcot kapjon. Ez tehát nem más, mint előkészület a jövő háborújára, amelyben már nem lesz ugynevezett front és nem lesz különbség a hadrakelt sereg és a polgári lakosság között. Valószínűleg hadüzenet sem lesz, csak tömeggyilkolás. Egész Európa ugyszólván egyetlen lövészárókká alakul majd át. Ilyen lesz a jövő háborúja.

Az utóbbi két évben, de leginkább a legutolsó hónapokban igen sokra vittük. Csak tekintsünk a napilapokba. A béke fenntartásáért kifejtett lázas tevékenységről szóló híradások mellett jelentéseket találunk mindenfajta nagyarányú fegyverkezésről, az egyes fővárosokban folyó diplomáciai tárgyalásokról szóló hivatalos jelentések mellett táviratokat olvashatunk tartalékosok behívásáról, kiszolgált korosztályok visszatartásáról, új repülőgép-típusokról és felette hatásos bombákról. Olaszország több évfolyamot behívott a zászlók alá. Szovjet-ország hadseregének békelelétszámát egymillióra emelte. Franciaország csapatokkal tölte meg keleti erődtímenyeit, ezt az emberi számítás szerint bevehetetlen erőrendszert és egyelőre bevezette a két éves szolgálati időt.

*Európa háborus ipara hármás sichtsben dolgozik és még így
sént képes megfelelni a követelményeknek.*

Bombavető repülőgépeket gyártanak hatalmas szériákban. Ezek a szörnyű gépek egyesítik magukban a legnagyobb gyorsaságot és teljesítőképességet. És ami halálos gázt Európa vegyigáiraiban előállítanak, az egybehangzó jelentések szerint, borzalmas, hallatlan és elképzelhetetlen. És mind emellett egész Európa a békét akarja, kétségbeesetten igyekszik szövetségi rendszerrel lehetetlenné tenni a háborút.

A világháboru után voltak győzők és legyőzöttek. Tizenöt év alatt alig történt valami abban az irányban, hogy a békeszerződések fűtő töveit kitépjék. Kompromisszumokkal igyekeztek enyhíteni a feszült-

ségen. A legyőzötteket felvették a Népszöveféségbe. Nem ragaszkodtak teljesíthetetlen jóvátétellel fizetésekhez. — Német területeket a kitűzött határidő lejárta előtt kiürítettek. Mindezek a kedvezmények egy demokratikus Németországnak szóltak és az volt a látszat, hogy a német birodalom komolyan bekapcsolódik az európai békefrontba.

Mindez másként történt abban a pillanatban, amikor a weimari köztársaság megszűnt és a hatalmat a nemzeti szocialista diktatura ragadta magához. Felesleges ezuttal felsorolni, hogy a Harmadik Birodalom mi mindent követett el, amivel kiváltotta a szomszédok bizalmatlanságát. Az utolsó ökölcsapás, amellyel Hitler-ország lesújtott a versailles-i békeszerződésre, eléggé megmagyarázza azt, hogy miért történt és miért kellett történnie mindannak, amit most magunk előtt látunk. Látjuk, hogy Európa lázasan fegyverkezik.

Látjuk, hogy amíg a békéről tárgyalnak a hatalmak, kénytelenek előkészíteni a háborút a maga elképzelhetetlen borzalmasságában.

Mindez a Harmadik Birodalom reváns- és revízióspolitikájának tudható be. Hogy most idáig jutottunk, hogy minden európai embernek gázárlarcot kell adni, ezt a nemzeti szocializmusnak köszönhetjük.

Vannak Európában figyelmeztetők, akik azt hajtogatják, hogy nem kell annyit beszélni a háborúról. Ezek legnagyobbbrészt Londonban ülnek. A német külügyminiszter is ezekhez csatlakozott mondván, hogy Európában senki sem akarja a háborút, kérdés, hogy ez igaz-e? Azt azonban nem lehet letagadni, hogy

a senki által nem óhajtott háborút örületes tempóban készítik elő.

Használ-e, ha szemet hunyunk fölötte és fejünket a homokba dugjuk? Nem. Beszéljünk csak nyugodtan a háborúról. Annál intenzívebben fogunk közreműködni megakadályozásában, minél élénkebben rajzoljuk magunk elé a borzalmait. El lehet kerülni a háborút. Most még lehet. Amit Rómában, amit Londonban elhatároztak, amit Moszkvában megkezdték, az mind biztosíték a háboru kitörése ellen. Berlinben bizonyára kinyílt az angol miniszterek szeme és felismerték, hol rejlik a veszedelem, amelyet el kell fojtani. Európa népeinek összefogása az egyedüli lehetőség a béke fenntartására ama hatalom ellenében, amely fenyegeti vagy kétszínű játékaival fenyegetni látszik. De azért veszedelem fenyeget, — háborus veszedelem. A diplomaták finoman nüanszirozott megkülönböztetései nem pótválják a gázárlarcokat, amelyekre talán szükségünk lehet, ha még sokáig tanácskoznak. Most az egyedüli és leggyorsabb teendő: az európai nemzetek összefogása; ama nemzeteké, amelyek a békét akarják. Védelmi ligát kell alakítani — *nem Németország ellen*, hanem a nemzeti szocializmus örült politikája ellen. Ha ez az európai liga nem alakulhatna meg, akkor ide azokat a gázárlarcokat. De meg fog alakulni. Egész Európa nem lehet egyetlen lövészárók!

— **Lábadozó beteg új erőre kap mindennapos DIANA bedörzsöléstől.**

Bécsi levél:

Skalpvadászok fenyegetik Európa békéjét

Svájcból elrabolják Jacob emigrált német újságíró. Az emberrablók német nemzeti szocialisták. A szerencsétlen embert elhurcolják német területre. Koncentrációs táborban sanyalódik, ha ugyan nem végeztek vele a náci pribékek. Ez az emberrablás és a német hírszolgálat langyos cáfolata az európai közvélemény figyelmét ismét arra a tényre hívja fel, hogy

a nemzeti szocialisták titkosrendőrsége a német birodalommal határos országokban emberrabló bandákat tart fenn, amelyeknek az a feladatuk, hogy német emigránsokat cipeljenek át a határon, vagy ha ez nem sikerül, akkor küldjék a proskribáltakat gajdeszre.

Formis mérnök és Lessing tanár meggyilkolása csehszlovák területen, dr. Bell meggyilkolása az osztrák—német határon, továbbá egész sora a felderítetlen „öngyilkosságoknak” és a „szerencsétlenségeknek”. Franciaországban és Angliában bemutatják ezeket a náci skalpvadászokat munkájuk közben. Arról, hogy hány menekültet hurcoltak vissza a határon, nem is lehet számot adni.

A legtöbb esetben természetesen Berlinben az illetékes helyen kérdést intéztek, de a berlini Wilhelmstrassenak az a szokása, hogy

diplomáciai kérdezősködésekre vagy egyáltalán nem válaszol, vagy pedig kitérő feleletet ad.

A Jacob-eset azért is kiemelkedik a többi hasonló eset közül, mert a svájci rendőrség véleménye szerint a német hatóságok bebizonyíthatóan résztvettek Jacob Bertalan újságíró elrablásában. Az első és kellően megindokolt svájci tiltakozást követte a második, az élesebb hangú tiltakozás. Svájc azt követeli, hogy a német hatóságok vigyék vissza az elrabolt újságírókat Baselbe és nem ijed meg a kis svájci köztársaság a berlini külügyi hivatal visszautasító magatartásától.

Sándor jugoszláv király és Barthou francia külügyminiszter meggyilkolása után sokat foglalkozott a Népszövetség azokkal a terrorista csoportokkal, amelyek Európában meghonosították a politikai gyilkosságát. Akkoriban sok szó esett a terroristák ellen alkalmazandó törvények megszigorításáról. Nemzetközi megegyezéseket követeltek, de a jugoszláv—magyar konfliktus szerencsés elintézése után elhallgattak erről a kérdésről a viták.

Hogy a titkos terrorista szervezetek tagjai automata pisztolyokkal és bombákkal veszélyeztetik az európai fővárosokat, vagy a német titkosrendőrség ágensei szomszédos országokban német emigránsokat gyilkolnak le és hurcolnak német területre, egyre megg.

Legfeljebb az áldozatok jelentőségében lehet különbség. A gaztett

ugyanaz és nem lesz kisebb azáltal, hogy a tettesek csoportosan működnek és hogy központjaik, erős zervezetük van Svájcban, Franciaországban, Angliában és egyebütt. Ha Európa védekezik a macedónok ellen, a kiskulturájú balkániak ellen, akkor nem hunyhat szemet a német skalpvadászok és emberrablók fölött sem, akik balkáni módszerekkel, de sokkal hathatósabban intézik el berlini megbízóik megfizetésait.

Amióta Németország Európa politikai érdeklődésének középpontjában áll, kissé megfélekedtek a Harmadik Birodalomban lezajló eseményekről és az ezekkel szorosan összefüggő dolgokról. Már alig beszélnek a koncentrációs táborokról, ezeknek borzalmairól és ritkán esik szó június 30-ról és a hasonló tisztogatási műveletekről. Amióta Németországot külpolitikailag körülhizelgik vagy amióta félnek tőle, elfeledtek a fajgyűlölet sok ezer áldozatáról. Pedig jó lenne ezekre visszaemlékezni. Megint gyakrabban fogunk gondolni a koncentrációs táborokra, amióta evangélikus papok is megismerkedtek velük. A Jacob-esettel kapcsolatban tüzetesebben fogjuk megvizsgálni a metódusokat, amelyek alapján a Harmadik Birodalomban, mint a vele határos országokban igazságot szolgáltatnak a náci-terroristák. Annak meg kell szűnnie, hogy Európa közepén egy hatalmas birodalom autós bandákat küldjön határain át és embereket gyilkoltat le vagy raboltat el.

Németország külpolitikailag teljesen el lesz szigetelve. Ez bizonyára elszomorító dolog. Lehetetlen állapot azonban, hogy Berlin a szomszédos országokba küldi ágenseit, hogy elfogják azokat, akik a náci véreskézü igazságszolgáltatása elől elmenekültek. Ezeket az autós bandákat, amelyeket Berlin rászabadított egész Európára, alapsabban kell szemmel tartani. Ha Berlin nem szünteti be ezt a módszert, a határookra jobban kell majd vigyázni, hogy a barnainges orgyilkosok és emberrablók át ne juthassanak rajtuk oly könnyű szerrel, mint eddig. A német nép dolga, hogy elviselje mindazt, ami a birodalom belsejében, a koncentrációs táborokban és hasonló intézményekben történik. De a szomszédos országok nem fogják eltűrni, hogy az autós bandák az ő területükön gyilkoljanak és embereket raboljanak. Ha másként nem, hát nemzetközi megállapodások útján.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

G O L D S T E I N L A J O S

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, sejmek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. 0000000

Az ut a meggazdagodáshoz a reklámon át vezet.

Rockefeller

Bécsi levél:

Szétrepültek a Skoda-vagyon milliói — szegényjogon pereskednek a Skoda-örökösök

Amíg a bucureştii parlamentben és talán nemsokára a bírói fórumok előtt is szenzációsan folyik az ugynevezett Skoda-ügy, amelyet minden ujságolvasó ismer, addig az osztrák fővárosnak is megvan a maga külön Skoda-ügye. Ez is pör, amelynek középpontjában Skoda Hedvig Karolin bárónő, a híres cseh ágyukirály egyik örököse áll. A bárónő

76 ezer svájci frank visszafizetését követeli pör útján volt pénzügyi tanácsadójától, Hilfreich Richárdtól.

Ebben a pörben a bárónő **szegény-jogon** perli Hilfreichet, aki annak idején nagy szerepet játszott a Skoda-tranzakciókban.

Skoda. Ez már fogalom volt. Világfogalom, mint az essen Krupp, a francia Schneider-Creuzot, az angol Armstrong, az orosz Putilow. Skoda: minden ajtó kitárt. Mindenki mélyen meghajolt, ha belépett dr. Skoda Károly báró, az osztrák urakháza tagja, számos belföldi és külföldi kitüntetés tulajdonosa. A háború alatt mindenki, aki remélte a végső győzelmet, Piisen felé nézett, ahol a Skoda-művek dolgoztak. Majd megcsinálja a Skoda. A Skoda hallatlanul tud dolgozni. Ezt beszélték akkor az illetékesek. A hatalmas művek teljes gőzzel dolgoztak és füstöltek a hatalmas kohók, éjjel-nappal dolgozott a sok ezer munkás.

Néhány évvel ezelőtt örökre lehunyta szemeit Skoda Károly báró, a jogtudományok doktora. Gyermekek maradtak utána. Idegenül, tehetetlenül, tanácstalanul álltak itt a Skoda-gyerekek olyan korban, amelyet az apjuk már nem tudott megérteni. Két árvára szállt az óriási vagyon: Károly József-re és Hedvig Karolinra. Gyönyörű paloták, Wien mellett nagyszerű birtok, értékpapírok, részvények, házak. Ez volt az örökség. Mesebeli vagyon. Jöttek a barátok, háránybőrbe bujt farkasok. Hizelegtek, tolakodtak, felkinálkoztak. Egyszer vacsora, majd autókirándulás, utazás Svájcban és Franciaországban. Mozgalmas élet, szép élet. A Skoda-örökösök fiatalok, tapasztalatlanok. Kézpénznek veszik a hízlegést. Követik a rossz tanácsokat. Azt se tudják, mennyit vesztek. Mások ellenben teletömték a zsebüket. A Skoda-gyerekek semmit sem konyitottak üzleti dolgokhoz. Nagyon viháztak rájuk. A papa nem akarta, hogy a vihar, amelyet közönségesen komisz életnek neveznek, magával ragadja a gyerekeket.

És egy szép napon rájöttek arra, hogy ez a világ, amelyet oly szépnek és kényelmesnek rendeztek be a maguk számára, egészen másfolyen. Rájöttek, hogy a jövődre szóló tervek nem voltak egyebek, mint rózsa-színü fellegvárak. A fiatal báró nagy nehezen szabadult ki a bajból, amely már menthetetlenül elnyeléssel fenyegette. A bájos bárókisasszony, aki 25 éves, pénz nélkül áll.

Annyira nincs pénze, hogy szegény-jogon kénytelen visszaperelni volt pénzügyi tanácsadójától 76 ezer svájci frankot.

A Wien melletti vadászkastély, amelyben Skoda Károly báró életében a császárváros krémjének krémje mulatott, teljesen kihalt. A paloták üresek. Skoda baronesz nem él sem Pilsenben, sem Wienben Genfbe utazott, hogy állást szerezzon. Titkárnó akar lenni a Skoda-baronesz, akinek két tucat titkárnó állt rendelkezésére.

Ilyen sorsra jutottak Skoda báró gyermekei, akiknek kezei között olvadt a hatalmas vagyon, mint a jég a tavaszi napsütésben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Védkezésül
öblítsük torkunkat*

DIANA
sósborssal

Ember a lencse előtt...

(Timișoara.) A rendőrség bünyügyi osztályán, a fényképezeti műteremben vagyunk. Itt fényképezik le többféle pozitúrában az alvilág elfogott és beszállított hírességeit. A műterem vezetője szigorú tekintetű, komor arcú rendőrkomisszár. Mindjárt szakszerűen kezdi:

— Mindössze hatan vagyunk ide beosztva. Egynek legalább állandóan itt kell tartózkodnia a műteremben. Ezenkívül külső szolgálatot is kell teljesítenünk. A bűntények színhelyén kell felvételeket színelnünk. Nálunk nincsenek szenzációk és meglepetések. Nálunk nyugodtan és szakszerűen meg minden.

Megkérdezzük, nem kérnek-e egy-egy képet a bűnözők?

— Az ilyesmi nem létezik. Ha kér, úgy csak tréfából kér. És mi is tréfával felelünk. De most megbocsát. Néhány percre távoznom kell. Tetszik tudni, új felvétel.

Körülnézünk. Nem sok érdekeset lehet itt látni. A falakon néhány sikerült helyszíni felvétel, néhány tabella, két nagy szárítóstellázs, három hosszabb asztal, amelyeken a levonatok és lemezek száradnak.

Ezzel szemben a szomszédos műteremben annál érdekesebb dolog történik. Két rendőr fiatal fickót hozott be, aki fali tükörben kicsit rendbeszedi ábrázatát. Hiszen fényképezésnél van. Azután forgatható székre ül, a fényképező nagyobb fényoszórót kapcsol be és nagy emeltyűt forgat. Ennek az emeltyűnek a segítségével forgatja a fényképezőgép mellől a széket, amelyen a fickó ül. Három felvétel készül róla, három különböző helyzetben. A delikvens feláll és a két rendőr viszi magával.

— Ez a készülék — mondja a komisszár — lehetővé teszi a lehető leggyorsabb felvételt. A beállítás és felvétel pontosan megvan határozva. Próbák nincsenek. A felvétel három pontosan meghatározott helyzetben történik.

Arra a kérdésre, hogy történnek-e nézeteltérések a „felekkel”, a komisszár mosolyogva felel:

— Ugyan, hogyan is képzeli el ilyesmit! Először rendszerint két vagy három rendőr van ilyenkor jelen és másodsorban mindegyik delikvens tudatában van annak, hogy ellentállása ugyanis céltalan. A fényképezés nyugodtan folyik sok éve, amióta itt vagyok. Olykor egyik-másik buta viccet mond, mi azonban az ilyesmire nem reagálunk. A rendes és szokványos fényképező mondás, hogy „barátságos arcot kérek”, természetesen nálunk nem létezik. Ön is láthatta, miként történik a felvétel. Csendben, egyetlen megjegyzés nélkül.

Ezzel véget is ért a vizit és azzal a tudattal távoztunk az épülethől, hogy láttuk azt a helyet, ahol a város alvilágának majdnem minden híressége életében legalább egyszer megfordul.

Párisi levél:

A bucurești Berkovici család szerepe Európa legnagyobb kémkedési perében

Két fiatal anya. Mindegyik karján tartja pufók bébijét. Egy ezredes, a bajusza marciális, gomblyukában a becsületrend szalagja, melle telve kitüntetésekkal. A becsületrend más lovagjai: egy tanár és egy mérnök. Fiatal házaspár. A férfi szőke és kékszemű, bizonyára alanyi költő. Az asszonyka lehelet-finom és törékeny, elkényeztetett. Mellette egy másik asszony: barnahaju, 40 éves nő, kissé elhízott, a tekintete azonban még mindig perzselő. Aztán néhány balkáni gavallér pirosra mázolt menyasszonyaikkal. Aztán megint egy tisztos francia kispolgár.

Mindezek a vádlottak padján ülnek. Ilyen tarka társaság sem ült még a párisi igazságügyi palotában a vádlottak padján.

Huszonegyet von felelősségre a büntető bíróság hazaárulás és kémkedés büntette miatt. További tizenegy vádlott szökésben van. Az előzetese vizsgálat másfél évig tartott.

Benon vizsgálóbíró kétszáz napig ugyszólván kolostori visszavonultságban tanulmányozta az aktákat.

Négyszáz csomóból áll az anyag, minden csomó többszáz iratot tartalmaz. BCU Cluj / Central University Library Cluj

A vádirat 3000 nyomtatott oldalt kitevő kötet.

Ez a kémkedési pör, amely

„Stahl Lidia és társai”

ellen folyik, terjedelemre nézve a legnagyobb a maga nemében. —

Hivatalosan azzal indokolják, hogy a pör zárt ajtók mögött folyik, mert tekintettel kell lenni a francia köztársaság biztonságára és más hatalmakkal való diplomáciai kapcsolatokra. A nyilvánosság csupán röpke pillantást vehetett ennek a szenzációs rémregénynek kulisszái mögé. Az első tárgyalási nap még a nagy nyilvánosság előtt folyt le. És ez a röpke betekintés is elegendő volt arra, hogy az alvilág minden borzalmát meg lehessen sejteni. Egy bizonyos: ez a furesán összeszedett társaság, amelyet Stahl Lydia maga köré gyűjtött, nem áll egyetlen hatalomnak sem a szolgálatában. A nők és férfiak, akik a vádlottak padján ülnek, a kémkedést saját rezsijükben üzték. Mindenkinek ellenségei és barátai voltak. Szolgálatkészen szállítottak bárkinek erődítési terveket, ágyu-modelleket és titkos parancsokat. Készek voltak arra is, hogy megbizójukat jobban fizető kuncsaftnak kiszolgáltassák.

Stahl Lydia összeesküvése nem egyes államok ellen irányult, hanem az államok rendje és biztonsága ellen.

— Az ellenséget Európának hívják! — jelentette ki a vizsgálat során Stahl Lidia.

Néhány pacifista frázist is mondott. Annyi bizonyos, hogy ez a pacifista nő jól megfizette magát. Főként orosz valutában.

Stahl Lydia, a fővádlott az igazi vamp. Valóságos boszorkány. Alig lehet megérteni, mi benne a rejtélyes varázs. A bokái nem karcsuak, a szemei nem észveszejtőek. Nyoma sincs a férfi döglesztő kigyóyszerűségnek rajta. Robusztus, láthatóan kiöregedett üzleti nő. Megfoghatatlan, hogyan gyakorolhatott hatalmat férfiak és nők fölött. Martin egyetemi tanár, a haditengerészet sifreosztályának volt fordítója, legalább a maga személyét illetően már megfejtette a negyven éves asszony rejtélyét. Alig lehet elhinni, hogy ez a tudós férfi, aki pályája zenitjén állt, szíve hölgyének kiadja a francia haditengerészet minden titkos kodexét csak azért, hogy a nő eladja azokat a legtöbbet ígérőnek. Az öreg ur állandóan a Lydiával való lelkibarátságáról beszélt. A nemzeti könyvtárban találtak egymásra. Lydia éppen kínai írásokat tartott a kezében, amiket a tanár sürgősen ki akart kölcsönözni. De nem tudott ellentállni a hölgynek, aki kínaiul olvas. Amikor maga is lelkes orientalista. Később kiderült, hogy őnagysága egyetlen szót sem ért kínaiul. Csak az emberi szívekhez ért. Tudja tehát, hogyan kell bánni öreg orientalistákkal. És eléri, hogy az öreg ur halálosan belehabarodik.

Martin tanár nagyszerűen működött. Nemcsak a francia haditengerészet sifrekuksait szállította, de személyiségére és állásának tekintélyére támaszkodva ahhoz is értett, hogy szakemberekhez férközzék közel. Így többek között sikerült Dimoubin nyugalmazott alezredest belevonni a komplotba. Az alezredesnek, mint egy igen tekintélyes katonai szaklap kiadójának a legértékesebb információforrások álltak rendelkezésére. A harmadik társ, akit a vádirat szerint szintén Martin tanár szerzett, Milice Maurice nyugalmazott vezérkari kapitány, a Schneider—Creuzot művek főfelügyelője. A kapitánynak Schneider—Creuzotéknál az volt a feladata, hogy elhárítsa az ipari kémkedést, amelynek minden nagyobb fegyvergyár ki van téve. És tényleg nem tűrte meg, hogy a konkurrens fészkelje be magát a rábizott fegyvergyárba. Így aztán Stahl Lydia, a főfelügyelő megbízója, hosszu ideig valóságos kémkedési monopóliumot élvezett a francia hadsereg fegyvergyárában.

A jólbeszervezett kémszervezethez természetesen hozzátartozik a titkos leadó állomás, amely továbbítja a titkos jelentéseket. A leveleket felbontják, a jelszavas táviratokat megfejtik, a telefonbeszélgetéseket kihallgatják. De a rádióhullámok elvesznek valahol a mindenségben. A rádióleadást Merinet Mária, a saint-oueni leányiskola vezetője végezte. Megint a szerelem játszott közbe. Ez vitte lépre a vidéki tanítónőt, aki megszedült Párisban a sok ragyogástól. Belevette magát a mondén életbe. A ruhaszámlák megszaporodtak. Valakinek ki kellett ezeket fizetni. A földalattin véletlenül megismerkedett az egyik vádlott bolkánival, akivel aztán Lydia lakásán találkozott. A gavallér fizette a számlákat. Cserébe csupán csekély szolgálatot kért. Volt egy kis rádiókészüléke, amivel nem tudott mit kezdeni... Néhány hóna, mulva el is jegyezte a balkáni gavallér a tanítónőt. A házasságot azonban meggátolták a szűrté detektívei, akik durva kézzel tépték szét az idillt. Mermet Mária a Petite Roquetteben, a párisi női fogházban a vizsgálati fogság alatt szülte meg gyer-

mekét. A kebléhez szorítja gyermekét és bizony, néha fel kell függeszteni a főtárgyalást, mert a fogház-bébi tulbőmböli az igazságügyi gépezet monoton zaját.

Műg egy vádlott asszony lett anya a vizsgálati fogságban:
Berkovici asszony a romániai Berkovici Benjámín felesége és bűntársa.

Berkovicz volt az összekötő tiszt a párisi szervezet és a moszkvai megbízók között. Berkoviczot sikerült elfogni, de tizenegy kurir meglógott még idejében, köztük Mackovic és Roseczki, a két titkzatos orosz, akik a háttérből dolgoztak. Ugy látszik, ezek voltak a tulajdonképeni megbízók. A lefoglalt üzleti könyvekből kiderül, hogy Mackovic 1933 nyaráig nem kevesebb, mint négymillió francia frankot osztott szét bér és jutalom címén a banda tagjai között. Roseckiről mindössze egyetlen akta beszélt: egy halálos ítélet másolata, amelyet 1934 november 24-én Vladivosztokban irtak alá. Ez volt az indoklás: Roseczki Stepanow rutul visszaélt a munkásfelügyeletnek beléje helyezett bizalmával, amennyiben forradalmár álarca altt kémzolgálatot végzett a japán imperializmus számára.

Az az ember tehát, aki francia katonai titkokat szerzett meg Oroszország számára, nemsokára eladta Oroszországot a többet ígérő Japánnak. Ugyanilyenek a többiek is: oroszok és franciák, románok, lengyelek és szerbek. Hazátlan banda. Hazátlan banda. Gazemberek, meggondolatlanok, megvásárolhatók. Talán egyetlenegy a kivétel: Schwitz Gordon, a fiatal szőke, kékszemű amerikai, hivatásos pilóta és titkos alanyi költő, aki álmodozó lelkű pacifista. A gyermeketeg Gordon, akinek fiatal felesége van, bedült valahogy a negyven éves Lydiának, akárcsak Martin tanár. Elhitte, hogy az örök béke aranykorszaka köszönt be, ha sportrepülőgépen titkos jelentéseket csempész ki Franciaországból. Elhitte, hogy Lydia szereti, hogy csakis őt szereti. És most ő is a vádlottak padján ül, mert vakon hitt a negyven éves szírének.

— A legnagyobb elgondolások dacára, hogyan ugrik majd mégis széjjel az új mozikartell?

A Kohn és Grün társaság szövetkezik a Weisz és Blau társasággal egy közös üzletre.

Titkos szerződést kötnek, mely szerint a hasznon egyenlő arányban fognak osztozkodni.

Az üzlet sikerül, nyernek 50.000 leit, a Kohn és Grün-cég köteles volna 25.000 leit a Weisz és Blau-cégnek kifizetni.

Kohn és Grün összeülnek és szörnyen bosszankodnak, hogy nekik most a hasznból annyi pénzt le kell adni.

— Te, — mondja Kohn — itt lehetne valamit csinálni.

— Igen, de mit?

— Nézd. Ma este a jó üzlet örömeire együtt vacsorázunk mind a négyen, én majd mérget keverek a Weisz és Blau poharába. Miután a szerződésünkről úgy sem tud senki, nem kell majd a 25.000 leit kifizetni.

— Brávó, ez nagyszerű, — ujjongott Grün.

Este aztán együtt vacsorázott a négy cégfőnök és az első pohár bor után — holtan fordultak le a székről mind a négyen.

Törzsasztali vitadélután a ma asszonytipusáról

(Timișoara.) Ülünk a kávéházi törzsasztalnál és bámuljuk a nőket. Ez a szórakozásunk. Egyszerre sötéthaju, karcsu nő suhan el előttünk a korzón. Két ezüstróka rajta. Mindegyikünk ismeri látásból és a nevééről. A neve Magda. Lehet, hogy másként hívják és Magda csak művészi neve. Most aztán csakis róla folyt a szó. Hálás téma ez a Magda, akiszép, elegáns és a Ma asszonya.

Nem indiszkréción, ha megmondjuk, hogy Magda 38 éves. Előnyére válik, mert nem néz ki többnek, mint 28 évesnek. De az is lehet, hogy túl van a negyvenen. Manapság nehéz megállapítani a nő korát. Vannak 25 éves asszonyok, akik 50 évesnek látszanak és viszont. Magda nagyon karcsu. Pompás a termete. Sportol és imádja a táncot. Nem gazdag. Egyáltalán nem gazdag. Tíz évig az írógépnél ült és végül férjhezment a cégjegyzőhöz. Pompásan öltözködik. A két ezüstrókat bizonyára részletfizetésre vásárolta. Félig már ki is fizette. Fontosabb ránézve a leheletvékony selyemharisnyánál is az arcpakkolás, maszszázs, kozmetika, elsőrendű puder, elsőrendű parfüm. Olyan a termete, mint egy fiatal leányé. Az ajkai majdnem narancsszínűek. Az egész asszonyról leri, hogy nem könnyen lesz szerelmes. Talán a kezében viszi bolondos szívét és gondolkodik, hogy odaajándékozza-e valakinek? Annyi bizonyos, hogy a szívét nem veszi el.

Négyen ülünk a törzsasztalnál és mind a négyen a mai kor átlagasszonyának tartjuk Magdát. A mai kor típusa. Gyermekkora gondtalan volt és mint fiatal leány élte át a világegést. Azokban az években, amikor a gazdasági válság alapjaiban megrázkódtatta Európát, keményen dolgozott. Végül férjhezment és polgári háztartást vezet. Éli a maga életét ebben a komisz világban. Sok millió Magda él a nagyvilágban. Délután a kávéházban ülnek. Dél előtt a háztartásukkal törődnek. Gyerekeiket elkísérik az iskolába. De azért sportolnak, táncolnak, ezüstrókákat viselnek. Sokszor olyan fáradt a tekintetük és bolondos szívüket a kezükben hordják.

És Magdáról ráterelődik a beszélgetés arra a kérdésre, vajjon a mai nő szebb-e, mint a tegnapi? Vajjon a nők az évszázadok folyamán szebbek lettek-e, vagy talán megcsunyultak?

Festőművész barátunk így szól hozzá a problémához:

— Ennek a Magdának pompás a járása. Csupa ritmus. A mai nők szebb termetűek, mint a tegnapiak. Nem fűzik magukat, sportolnak és sokáig fiatalnak tudják magukat tartani. Más szóval: a testük tovább marad fiatal. Az arcuk hamarabb lesz fáradt, mint anyáiké volt. Ezt a színárnyalatot sem tudják leplezni. Ruzs és fáradt tekin-

Osztálysorsjegyek legszerencsésebb beszerzési forrása

Banca ILIESCU S. A. Cluj

Képviselőt egész Erdély és Bánát területén. Diszkrét kiszolgálás!

Aradi fiók: Str. Bratianu 3.

telű szemek. Husz évvel ezelőtt még a modellek sem ismerték ezt az ötletét. Hát az igaz, hogy a szemek járadt tekintetének a mostani korszak az oka. Ez az idegtépő jelen. És a nők mind ennek ellenére mégis tovább maradnak fiatalok. De csak külsőleg, Belsőleg a Magdák már husz éves korukban negyven évesek voltak.

Az orvos hozzászólása így hangzott:

— A mai nők okosabbak, mint a tegnapi, jobban mondvá: szellemileg is küzd azért, hogy fiatal maradjon. Azon tőpreng, hogy a parafin-pakkolás vagy a fenyőfürdő, rendszeres sportolás vagy lovaglás előnyösebb-e? A kornak segítségére jön a tudomány és a technika legújabb vívmányaival. A tegnap asszony semmit sem tudott a parafin-pakkolásról. Ajakstiftet sem használt. Látták, miként öregednek és tehetetlenek voltak. Ma már mindennek a technika az alapja. A nő szépségnek is.

Most megszólalt a cinikus újságíró:

— Badar beszédek. Minden kornak megvan a maga női típusa. Pompadournak is volt ajakstiftje. Pompadour kora vidám volt, nem szerette az egyszerűséget. Akkor nem szerették a fíus külsejő nőt, rövid hajjal, szűk szoknyában. Akkor abroncsszoknya kellett és ragyogóan fehér dekoltázs. A mi korszakunk keményebb, külsőleg igénytelenebb. A ma asszonya nem is az asszonyunk, hanem a pajtásunk, jobban mondvá: a bajtársunk. Többet tudnak, mint a tegnap asszonyai. Az átlag nő műveltebb és több a lehetősége, mint anyáinknak volt. Vajjon szebb-e a mai nő, mint a tegnapi volt? Előttünk minden nő szép, aki után vágyódunk. A tegnap asszonyát a tegnap férfija szerette. A tegnap asszonya nem volt szebb, mint az ezüstróka Magda. Csak éppen — más volt. És a férfi is más volt, mert más korszakban élt.

Ezen lehet gondolkodni. Tegnapi nő, mai nő... Holnap talán már más női típust szeretnek és nem Magdát. És aztán ismerjük-e egyáltalán a tegnap asszonyát? Az anya valami tér és idő nélküli, magasrendű fogalom. Le se lehet írni. Szeretjük szívünk és lelkünk mélyéből. Ma és mindenkor. Ne kérdezzük, vajjon szebbek lesznek-e a nők az idők folyamán? Egyáltalán csunyábbak lesznek? Ki van zárva. A nő, akit igazán szeretünk, élünk fogytáig a legszebb a világon. Még ha változnak is a korszakok és női típusok. Nem a női típus a fontos. Még az évek száma sem. A szerelem a legfontosabb, a végtelen szerelem...

REUSZ műjéggvár

3 havi üzemjavítási és modernizálási munkálatok befejezése után a legjobb műjeget hozza forgalomba. — Házhozszállítás teherautokon. Pontos kiszolgálás, hatóságilag engedélyezett hűtőtelep.
Bul. Reg. Ferdinand 23. Tel. 141.

Hirdessen az
„ERDELYI ÉLET”-ben

Kiepura beérkezése a Paramount filmsztárok sorába. — Az Erdélgli Élet munkatársának interjúja a világhírű tenoristával

(Befejező közlemény.)

Az első fellépés napja megjött és a dicsőség napja lett a fiatal énekes számára. Másnap reggel meg van pecsételve világhirve. Közönség és sajtó egyöntetűen megállapítja:

a világ egyik legnagyobb tenoristája indul el szédítő pályáján.

Most azután megkezdődik a vándorélet, ami minden nagy ének-művészre nézve annyira jellemző. Minden opera-szinpad őt akarja, mert neve vonzza a közönséget. És akkor megvalósul álma, amely minden énekes lelkében él:

leszerződtek a milánói Scalához.

Három évig énekel ott. Itt ismeri meg olasz iskola rejtélyes művészetét: az édes „bel canto”-t. Itt tanulja meg, mi a művészi fegyelem és az összesség szelleme alá való rendelés. Milánóban a nagy tenoristából nagy és komoly mester lesz.

Hirnevével kitágul tevékenysége is. Párisban, az Opera Comique-ban „Manon”-ban és a „Bohémek”-ben egy csapásra meghódítja a kényes párisi közönséget. Aztán Amerikában a hírhedt Livie Operában énekel.

Amikor világcsavargása során eljut Buenos Airesbe, az ottani Teatro Colou-ban csodás sors jut osztályrészeül. Lekötik a hangosfilm, még pedig a német hangosfilm számára. Pressburger, a jeles német filmember, mindenüvé utána utazott. Meg volt róla szilárdan győződve, hogy ez a nagy énekes a filmen is nagy lesz. Ajánlatot tesz Kiepurának, aki nem utasítja el, de el sem fogadja. Kiepura még habozik. Nem akar vaktában belemenni az üzletbe. A tárgyalások Varsóban folytatódnak, végre Milánóban létrejön az egyezés, amely szerint Kiepura leszerződik a német Ciné Allianz-hoz.

Kiepura részéről ez nagy elhatározás. Alapjában véve kockára teszi oly nehezen kiküzdött hirnevét. Hiszen minden zeneértő tudja, hogy gyengédebb Rodolpho (Bohémek), szeretetreméltóbb herceg (Rigoletto) és fenségesebb Radames (Aida) alig akad. Aztán Tosca, Faust, Manon és Turando operák férfifőszerepeiben világhírűvé lett. Sok-sok gramofon-lemez vitte szét a nagyvilágba énekművészetét.

És most új művészet, egészen új technika felé fordul. Eleinte úgy határozott, hogy vár. Első rendezőjének, Carmine Gallonének az volt még az elképzelése, hogy a tenorista úgy nézzen ki, mint a mesebeli lovag civilben. Kiepura fiatalos, intelligens külsejét nagyon is operaiasnak tartja. Éppen ezét csak a hangját engedi érvényesülni és magát Kiepurát hátulról fényképezteti le. Furcsa dolog, de tény, hogy Kiepura első filmjében leginkább háttal fordulva látszik.

Kiepura tanulni akar és hallgat. Így fejezik be az „Éneklő város”-t. A siker hű marad a művészhez. A második filmje, „Egy éjszaka dala”, már diadal. Oly közönségsikert arat ez a film, hogy angol verzióban még egyszer megcsinálják.

Kiepura filmnépszerűsége vetekedik operaénekesi dicsőségével.

Az amerikai Paramount nagy áldozatokat hoz, hogy lekösse magának a művészt. Kiepura nagy követelésekkel áll elő. Valamennyit teljesítik.

Zukor, a Paramount elnökigazgatója és Kiepura telefonon kötlik meg az egyezséget. A filmdígnás Newyorkban ül a készüléknél, a művész Berlinben.

A szerződés végleges megkötése azonban még akadályokba ütközik, mert Kiepura nem hajlandó magát egészen eladni Amerikának. És keresztül viszi, hogy francia és német nyelven még játszhatik Európában.

Kiepura tisztában van vele, mit jelent Hollywoodban sztárigényekkel fellépni, ahol „minden percben egy sztár” jelenik meg. Csendes iróniával mondja, mennyire fél amerikai műteremben amerikai rendezők előtt megjelenni, akik talán valami kivetnivalót találnak az alakjában, a hangjában. Jól ismeri az amerikai filmesek igényeit és tudja, hogy igen nagy követelményeket támasztanak híres művészekkel szemben. De érezni lehet, hogy Kiepura ezuttal is biztos a dolgában, hogy az amerikai filmen való megjelenése is dicsőséges lesz.

Kiepura is ama művészek közé tartozik, akiknek a szabadideje szállodákban folyik. Szereti is a szállodát. Bizonyára ennek tudható be, hogy Krunicában, a Kárpátokban szállodát építtetett, amelyet a szülei vezetnek. Csodás, modern épület. Kiepura saját tervei szerint épült. Mosolyogva mondja:

— Mindent felhasználtunk, amit utazásaim során a nagy szállókban szépet és jót láttam. De az is minden benne van, amit — nem láttam.

Elragadtatással beszél az ottani vidékről, az erdőkről, ahová olykor pihenni tér. A rövid pihenő után pedig következik a megfeszített munka.

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. **Tavaszi öltönyök és kabátok.**
Trench-coat. Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény.
Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel. Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.
--

ÖNAGYSÁGA

mint moziközönség, elárulja a filmsikerek titkát

(Timișoara.) Sokat gonyolódta az zon, hogy a filmen az élet oly simán és fényes keretek között folyik. Hogy a milliomos pompázó lakásban lakik, az természetes. De a jobb keresetű középosztálybeli filmszeplő is gyönyörű szobákban lakik, amelyekben drága butorok pompáznak. Minden nőnek megvan a buja budoárja, minden valamirevaló villához kert tartozik, amely nagyszerű panorámához szolgál keretül. Röviden: a film világa legtöbbször az életnek csak ragyogó oldalait tárja fel.

— Mi nők a filmen álmvilágot keresünk. Mi a mindennapi életet olyan ragyogó fényben ühajtjuk látni, ahogy mi azt magunknak elképzeljük. Az irodista kisasszonynak, aki naponta végigszenvedi robotos munkáját, jólesik, amikor a filmen jólöltözött kolléganője pazarul berendezett dolgozószobájában elegáns, fiatal főnöke tekintete alatt zavartan lesüti szeméit. Legalább azon az estén elfelejti, hogy kopott a ruhája és hogy öreg, mogorva főnöke nem éppen elegáns dolgozószobájában döcögő írógépébe rosszul fizető adósok számára felszólító leveleket diktál. Éppen ezért a filmnek az a rendeltetése, hogy a nézők többségének, tehát a nőknek az életet olyan formában mutassa be, amelyben otthon nincsen részük, de amely álmaik álma. A filmemberek tehát ragyogóan tiszta lakásokban lakjanak, amelyekből semmi kényelem sem hiányzik. Ha rövid jelenet konyhában játszódik le, akkor a konyha a legmodernebbül legyen berendezve. Piszkos edény ne álljon szanaszét, a tűzhelyen pedig csak ragyogó főzőedények álljanak, amelyekben a cselekményhez szükséges ételek főjjenek. Ilyen lakásba azután nem nyitnak be olyan személyek, akik ellen-szenvesek a háziasszony előtt. Így például filmen sohasem látni a gáz- vagy villamosművek pénzbeszedőjét, hacsak nem öltözik ilyennek a szerelmes ifju, aki csak így juthat ideálja közelébe. Felszólító levelek, felmondó levelek, kellemetlen bírói rendelkezések nem szoktak a filmen bejutni. Ebben a világban a posta csak szerelmes levelet kézbesít, vagy olyan névtelen levelet, amely előidézi a honyodalmat és a végén megoldódik.

— Azt az otthont, amelyet oly szívesen nézünk a filmen, természetesen megfelelő és rokonszenves személyzettel kell benépesíteni. Így azután a filmen nagyszerűen és ideálisan oldódik meg a cselédkérdés. Nincs haragos, lusta, vagy rosszakaratu cseléd. A szobalány és szakácsnő mindig tiszta, kissé feltűnően öltözött, a csengetésre rögtön megjelennek. Segítségükkel pereg le a filmen a háztartás oly pél-

Bevásárlás előtt
tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönytökhöz. **A R A D. Színházérintet.**

dás rendben, hogy mi háziasszonyok legalább a film tartalma alatt elfelejtjük a mi cselédgondjainkat.

— Aztán a férfi, aki akár mint férj, akár mint szerető, egész életét a kiválasztott nőnek szenteli, egészen más, mint a valóságban. Már a külseje is olyan ídeális, hogy olyant a mindennapi életben bajosan lehet találni. A filmhős izmos és karcsu és férfiasan szép az arca. Ezzel szemben a valóságban a férj vagy szerető, ha kisportolt férfi is, rendszerint nem valami szép arcú, vagy pedig szép a feje, de lehetetlen az alakja. És aztán ami a jellemet illeti, a valóságban a férfi nem árul el egyszerre okosságot és energiát, bátorságot és önruralmat és még hozzá jókora adag jólelkűséget, mint a mozi-vászon hősszerelmese. A filmhölgy nem is unatkozik udvarlója társaságában már csak azért sem, mert a cselekmény rendszerint másfélóra alatt le szokott peregni. A film szerelmes férfija a ragyogó tulajdonságokon kívül olyan valamivel is rendelkezik, ami manapság nagyon ritka: pénzzel. Ne higgyék azonban, hogy mi nők csak azért szeretjük nézni ezt a szépséget, mert naivak vagyunk azt remélni, hogy valamikor az élet is olyan lesz, mint a film. A nő olyan, mint a gyerekek, szívesen visszatér a mindennapi életbe, ha egy ideig megvolt a játékszere. Hát ez a játékszer kell nekünk és ezt tudják jól a filmgyárak. Azért is készítenek olyan társadalmi filmeket, amelyek a mi meghódításunkra valók.

S C H M O L L

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Jancsi — Katica

Jancsi: Hová oly sietve Katica?

Katica: Megyek bevásárolni. — Jól tudod, hogy mennyi az ünnepek előtt a dolog. — Most éppen „SCHMOLL“-parkett- és „SCHMOLL“-butorpasztját megyek vásárolni, mivel vendégeket várunk és a parkettnek meg a butoroknak még jobban kell fényleniök!

Jancsi: Igen, igen Katica, a „SCHMOLL“ minőségét illetőleg teljesen egy véleményen vagyok veled. Ha azonban egész évben használod e cikkeket, úgy parketted és butoraid mindég tiszták és ragyogóak lesznek.

Az élet hajótörötteit

partra veti a jótékonyság hulláma

(București.) Csendben, szinte észrevétlenül működik a fővárosban egy jótékonycélu egyesület, amelynek az a célja, hogy a megmentett életuntakat megint visszadja a társadalomnak. Az irodája eldugott uccában van. Vezetője a főttkár. Olyan, mintha Andersen-meséből lépett volna ki. Nyugodt, jóságos arcu ember. Azt lehetne mondani róla, hogy az isten helyettese. Délelőtt és délután ott ül az irodájában. Akiket elhív magához, szegény ördögök, akiket a mentők a szónok valódi értelme szerint csakugyan megmentettek. A mentők feljegyzik a nevüket és lakcímüket és másnap már megkapják az invitációt az irodába. A meghívott akkor megy el, amikor akar. Ha nem akar elmenni, nem megy el. Senki se kényszeríti rá.

Az udvarias főttkár székkal kínálja meg a megmentett életuntat. Leül vele szemben és atyai mosollyal az ajkán így szól hozzá:

— Hát, kedvesem, mondja el szépen, miért ugrott tegnap a Dumbovicába? Ne szégyelje magát. Mondja csak el szépen sorjában. Nekem van elég időm. Magának is. Időmilliomosok vagyunk.

És a megmentett ember ajkáról árad a szó. Hétköznap-i tragédia. Nincs munkája, nyomorog, napok óta nem evett. Kijár neki az obligát 50 lei. Nevét feljegyzik és munkaalkalmat keresnek számára.

Itt van egy 17 éves szabóinas. Reménytelen szerelmes. Ollóval felvágta az ütőerét a balkarján. Egy kis vérveszteség. Nem súlyos eset. A jóságos főttkár így szól hozzá:

—Maga, édes fiam, már tizenhét éves. Tehát férfi, tökéletes felnőtt ember. Magának tudnia kellett volna, a mai lányok semmit se érnek. Ugyan kérem, mióta akar egy férfi meghalni egy lány miatt!

Az inas arca felragyog. Férfinak ismerték el. Nem neveti ki, mint mások. Csak mosolyog és a kezét nyújtja két férfi kezét fog egymással.

— Most aztán menjen isten hírével — bucsuzik a fiutól a főttkár. — És ne csináljon többé bolondságokat. Minek az ilyen helyrelegénynek csupán egy lány? Minden ujjára akár tizet is kap. De mégis jobb, ha sportol. Ez férfinak való szórakozás. El ne felejtse: hat hét mulva keressen fel megint.

Nem minden esetet lehet így alaposan és egyszerűen

HIRDESSEN
az „ERDÉLY ÉLET“-ben!

elintézni. A reménytelen szerelem a legtöbb esetben súlyos betegség, amit nagy türelemmel és jószággal lehet csak meggyógyítani. Hosszas eljárással ki kell verni a reménytelen szerelmes fejéből szerelme tárgyát. A legfontosabb az, hogy az öngyilkosjelölt az első nyolc vagy tizennégy napban megfelelő morális erőt kapjon, akkor azután már maga is mosolyog a bolondságon. És ezzel aztán el is intéződik az eset. A beteg kilábal a bajából.

A legnehezebb azok az esetek, amelyeknek rugói gyógyíthatatlan betegség, munkanélküliség, nyomor. A szép szó, a jótanács megtérítik őket. Lemondanak a kötélről, a marólugról. A legtöbb öngyilkosjelölt nem is idős ember, akinek már nincs mit várnia az élettől. Tizenhét és harminc év közötti reményteljes emberek akarják eldobni maguktól az életet. A tuinyomó többséget a nők szolgáltatják: a háztartási alkalmazottak. Egyesek már azért is a marólugos pohárhoz nyulnak, mert a nagyságájuk összeszidta őket, amiért későn jöttek haza. Ezeknek nem is kell sok rábeszélés a lelkükre. Maguk örvendenek a legjobban, hogy a dolog nem sikerült. A statisztika szerint a nő gyorsabban határozza el magát az öngyilkosságra, mint a férfi.

Nagyszerűen működik ez a humanitárius egyesület, amely pénzzel, munkával, jó tanaccsal segíti az élet hajótöröttjeit.

Az Erdélyi Élet húsvéti szenzációs fürdőkedvezménye

A napilapok óriási kedvezményei után mi is kiteszünk magunkért. Összes olvasóink kint lesznek a fürdővizből.

Amint a nyájas olvasó olvashatta, a napilapok egy idő óta kedvezményes jegyeket adnak a gőzfürdőbe. Az „Erdélyi Élet” sem akar áldozatkészség tekintetében a napilapok mögött maradni és ezért elhatározta, hogy további messzemenő fürdőkedvezményt nyújt b. előfizetőinek és t. számonkénti vásárlóinak. Minden előfizetőnk és számonkénti vásárlónkat ugyanis, aki a napilapok jóvoltából kedvezményesen megfürdött és fürdés után szerkesztőségünkbe felfárad,

teljesen ingyen ledörzsöljük.

Csupán lepedőhasználatért számítunk fel csekély 30 lei összeget személyenként, de ezt az összeget is elengedjük, amennyiben az illető husz új előfizetőt szerez lapunknak.

A várható nagy csődületre való tekintettel arra kérjük olvasóinkat és olvasónőinket, hogy ledörzsölés céljából lehetőleg a kora reggeli órákban sziveskedjenek megjelenni.

Az inspekciós mozi- rendszer,

a burkolt helyáremelés és egyéb várható meglepetések feltartóztatatlanul lejtőre csusztatták az az aradi mozikat

(Arad.) Az Erdélyi Élet legutóbbi számában foglalkozott a városi és magánkézben levő mozik együttműködésével. Cikkünk általános érdeklődést keltett egyrészt az ismertetett tényállás révén, másrészt azért, mert bírálatunkat a legszigorubb tárgyilosság vezette. Mi nem személyi kérdést akartunk provokálni ebből az ügyből.

Kizárólag a város érdekeit akarjuk szolgálni azzal, hogy rámutatunk ennek a társulatsnak indokolatlan voltára és a belőle éppen a városra háruló kárra.

Nem foglalkozunk azzal a kérdéssel sem, vajjon az együttműködés törvényes, vagy törvénytelen alapon történt-e? Ennek elbírálása nem a mi feladatunk. Ezt a kérdést majd eldöntik az illetékes fórumok.

Ezuttal is csak azt ismétljük, amit előző cikkünkben hangsúlyoztunk:

ez az együttműködés mindenképen hátrányos úgy a városra, mint a közönségre.

Hiába hangsúlyozza a hivatalosan kiadott kommuniké, hogy amióta a városi és magánmozik együttműködnek, megszűnt a deficit és a dolgok a legnagyobb rendben folynak. Ez a szépségtapasztalán tesz szik a laikusnak, de nem tudja félrevezetni azt, aki bele tud tekinteni a dolgok mélyére és a frázisokból ki tudja hámozni a meztelen valóságot. Ki kell mondani nyíltan, hogy egyik mozi sem fogja megtalálhatni a számítását, nem pedig azért, mert most csupán két mozi van nyitva, nyáron pedig mindössze egy és ennek kell majd kielégíteni a két magánmozi érdekeltségét is.

Megjósolhatjuk előre, hogy a közönség nem fog megbarátkozni a diktatórikusan megállapított mozi inspekcióval.

A közönségnek megvan a maga izlése és bizonyos mozikat szivesebben látogatna, mint azt, amelyik a mozi-diktatura rendelkezése alapján éppen nyitva van.

Hangulatkeltésre kibocsájtott frázis az, hogy ezentul kizárólag ugynevezett nagy filmeket fognak hozni. Ugyan kérem, kinek akarják beadni ezt a naivitást? Majd éppen akkor fognak kizárólag nagy és drága filmekket hozni, amikor megszűnt a mozik között a versengés. Hiszen a fő szempont a minden áron való „takarékoság”, ami a filmbeszerzésnél is érvényesülni fog és bizony olcsó és művészi szempontból alaposan kifogásolható filmeket fognak hozni. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy jó film egyáltalán nem kerül vetítésre Aradon. Dehogyan nem! Néha jó film is elvetődik majd erre, amikor már végigjárta egész Romániát és lepergetett, hibás kópiában „győ-

nyörködhetik" majd az aradi közönség — természetesen felemelt hely-
árok mellett. Mert ez a tendencia. Megmutatkozott ez éppen most a
„Vig özvegy”-nél. A film nem világrengető sláger. Mindössze a job-
bak közé tartozik. A mozik közös vezetősége azonban

*már ennél a közepes filmnél is felemelte a belépőjének árát,
ami általános felzudulást és megbotránkozást keltett.*

A vezetőség kényszeríteni akarja a közönséget, hogy eltérje azt a le-
hetetlen állapotot, hogy abba a moziba menjen, amelybe nem akar
menni. Nem hisszük, hogy ez sikerülni fog. A közönség nem enged
magának diktálni, amikor szórakozásról van szó.

A közönségnek — az általános vélemény — nem tetszik ez az
együttműködés. De

*a város mostani vezetőségében sem volt ebben a tekintetben
egyhangu a felfogás.*

Erre a lépésre semmi sem kényszerítette a várost, amely átsegíthet-
te volna mozijait a mostani válságos időszakokon

*Ezzel az előkelő gesztussal a város nem önmagán segített, ha-
nem a konkurrencián, amelyet magához emelt a nyeregbe.*

Nincs igaza Vigvázó László bizottsági tagnak, amikor a legutóbbi
ülésen hevesen kifakadt a városi mozik támogatása ellen és kijelen-
tette, hogy a városnak nincs pénze a mozik fenntartására. Ez a ki-
fakadás helyénvaló lett volna akkor, amikor a városi mozikat grün-
dolták, de nem helytálló most, amikor a város közel 15 millióval van
érdekelve a moziknál. Csodálkozunk, hogy éppen Vigvázó László, a
szakember és kereskedelmi ismeretekkel rendelkező bizottsági tag
nyilatkozott így és nem szállt sikra a városi mozik megmentése ér-
dekében.

Amíg a városi mozik csupán konkurrenciát kaptak a magán-
mozikban, egyetlen szóval sem keltünk ki a magánmozik ellen. Ab-
ból indultunk ki, hogy a magánmozik munkalehetőséget biztosítanak
egész sereg egzisztenciának és művészi szempontból egészséges ver-
seny fejlődik ki, amelynek csak a közönség látja hasznát. Most azon-
ban veszélyben látjuk ugy a város, mint a közönség érdekeit és ép-
pen ezért állandóan felszínre tartjuk a kérdést. Mindenekelőtt bát-
rak vagyunk megkérdezni,

kinek és miért volt sürgős létrehozni ezt a diszpenzációs házasságot?
Hol van a hozomány, amellyel a város a házasságkötés után bizosít-
hatta volna mozijai jövőjét. Hozományt nem kapott, ellenben kitet-
te az elértéktelenedés veszélyének a maga vagyonát és így most kény-
telen ráeszmélni arra, hogy voltaképpen szerelmi házasságot kötött
minden hozomány és előny nélkül. Sajnos, hogy ennél az áldatlan
frigykötésnél olyanok asszasztáltak, akiktől joggal elvárta volna a vá-
ros közönsége, hogy a közvagyonra jobban fognak vigyázni, mint a
magukéra.

Arad előkelő közönsége **GH. ILICA** cipőszalonjában, str. Románul¹
(Bohus-p.) szerzi be cipőszükségletét
Orvosi rendelésre gyógycipők, betétek, lúdtalp, bokasüllyedés és talp-süllyedés ellen
nagyon olcsó árban készülnek.

Tavaszi írás

a Nap és a Hold szerelmeseiről

(Oradea.) A laikus is megfigyelhette már, hogy akivel a hétköznapi gyakran összehozza reggel és délelőtt egészen másként hat rá, mint például este. Minden cselekedete attól függ, hogy a napnak melyik szakában kell azt a cselekedetet véghezvinnie. Maga a megfigyelő önmagán is megfigyelheti, hogy bizonyos ügyet a napnak bizonyos szakában egészen másként intézett volna el, mint ahogy elintézte a rákényszerített időben. Az másodrendű kérdés, hogy bizonyos ügy jobban intéződött volna el kora reggel, mint késő este, vagy megfordítva. Ebben a tekintetben csupán a megállapítás, illetve a beismerés a fontos, hogy bizonyos időpontban a dolog más fordulatot vett volna. Az azonban kétségtelen, hogy az európai temperamentumok különbözőképpen reagálnak a kora reggeli órákban és este. Az ember maga tudja legjobban, hogy a nap melyik szakában érzi magát lelkileg és testileg legjobban. Pontosan tudja, mely órákban rendelkezik erőinek teljességével. Igen sok ember van, aki tudja, hogy énjük bizonyos része meghatározott órákban egészen tehetetlen.

A koránkelők, akik könnyedén ugranak ki az ágyból, a kora reggeli órákban vannak elemükben. Évszakra való tekintet nélkül látnak munkájukhoz annál is könnyebben, mert a korai felkelés megacélozta erejüket. Belsejükben is hasonlítanak a reggelhez. fiatalok és tettekések. Ezek optimisták, kemény természetű emberek, akik haragudnak mindazokra, akik ki nem aludva, az éjszakázás nyomaival kedvetlen arcukon kerülnek eléjük. Haragusznak ezekre, mert semmit sem lehet velük elkezdni. Emberek, akik egyébként megértik egymást és megférnek egymással, e diszpozíció következtében gyakran kerülnek ellentétbe egymással. Legtöbbször csekélységek robbantják ki a konfliktusokat, olyan csekélységek, amelyeket máskor észre sem szoktak venni. A koránkelő szinte egynek érzi magát a fényt ontó nappal. Minél magasabbra hág az égboltozaton, annál nagyobb a koránkelő ember munkakedve és teljesítménye. A feje tiszta, pihent, felvevőképes; a test az alvástól megerősödve munkaképes és összhangban működik a szellemmel. Nem zavarják egymást. Ellenkezően: kiegészítik egymást.

Főként a szellemi munkásoknál van nagy hatása a korai felkelésnek. Thomas Mann a világhírű Nobel-díjas német író saját bevallása szerint reggel és délelőtt dolgozik. A nap többi részét olvasással, levelezéssel tölti el. Természetesen az írónál óriási szerepet játszik az önfejelem. Thomas Mann művein meg is látszik, hogy koránkelő költő alkotásai: kristálytiszták, mint a homálymentes napfölkelte. Goethe is a reggel embere volt, ilyenkor alkotta legnagyobb műveit. Mindaz más foglalkozású emberekre is vonatkozik. A kisebb alkalmazott természetesen nem lehet váltogatós, hiszen hivatalos órarendhez van kötve és nincsenek is tekintettel titkos hajlamaira. De azért a kishivatalnoknak is megvan a rossz és jó napszaka: ő is jobban dolgozik a napnak egy bizonyos részében, mint máskor. Az okos gyáros, ügyvéd, kereskedő fontos tárgyalásokat olyan napszakra töl ki, amely legjobban kedvez képességeinek.

Egészen más a helyzet azoknál, akik szeretik az esti homályt és akik az éjszaka szerelmesei. Ha ezektől függne, az emberek életbeosztását teljesen felforgatnák. Ezek akkor bujnak ki nagynehezen az ágyból, amikor felebarátjuk délelőtti munka után ebédelni megy. Az ilyen emberek legjobban reggel és délelőtti alusznak. Ugy győzik le az átható, kijózanító világosságot, hogy egyszerűen nem vesznek róla tudomást. Minél jobban közeledik az esti borulat, annál inkább élednek ezek az éjjeli baglyok. Esti 6 és 7 óra felé elvégzik azt a munkamenységet, amit mások délelőtti végeznek. Ekkor következik az étkezés és utána beáll a fokozott munka, amelyben az agy és a fizikum egymást kölcsönösen támogatva a teljesítmény maximuma jön létre. És ez az intenzív munka akkor ér véget, amikor az éjszaka árnyai a hajnal derengés elől elszőknek.

Akik gyűlölik a zajt és mindenfajta lármát, csak akkor térnek magukhoz és akkor vannak teljes képességeik birtokában, amikor körülöttük a világ már lepihent és csak ők vannak ébren és dolgoznak. Reinhardt Miksa, a világhírű rendező például legszivesebben éjszaka próbál és azt mondja, hogy az ilyenkor végzett munka értékesebb, mint a nappal elvégzett. Rendező könyvét mindig éjszaka írja meg. Ilyenkor működik legszivesebben a fantáziája. A csend, amely az éjszaka dolgozókat körülöleli, lehetővé teszi a fantázia számára a korlátok nélküli csapongást. Az ellenséges külvilág nem zavarja azt az alkotót, aki elkülönítve, egyedül dolgozik. Így beszélnek az éjszaka szerelmesei.

A koránkelőknek is igazuk van, az éjszaka szerelmeseinek is. Az emberi temperamentum maga választja ki azt a napszakot, amely legjobban megfelel neki.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes szám ára 20 lei
Magyarországon 60 fill.
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetés egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000, magánosoknak 600 lei

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, félooldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetés oldalon 6 lei, — négyzet m.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegközti részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

**Szerkesztőség és kiadóhivatal: Arad, Bul. Reg. Ferdinand 19.
Telefon: 525.**

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: Boulevardul Regele Ferdinand 5.

Aradi nagykereskedők a vádlottak padján

(Arad.) Két esetet irunk meg az alábbiakban. Mindenekelőtt az aradiak a szereplői és mindkettőben család bukásról van szó. Az egyik főszereplője Schwartz Manó volt aradi textilkereskedő, akinek a Piața Avram Iancu volt a boltja. Valamikor nagyon jól ment ez a kereskedés, a kereskedő kis vagyont is gyűjtött, hogy legyen miből élni öreg napjaiban. Az egyre rosszabbodó gazdasági viszonyok azonban keresztülhúzták Schwartz Manó számadásait. Kis vagyona eluszott és 1930-ban kénytelen volt bejelenteni a csődöt. Csakhogy ebből a bejelentésből bűnügy lett. Grósz és Róna aradi nagykereskedő cég bűnvádi feljelentést tett Schwartz Manó ellen, akit azután az ügyészség azzal vádolt, hogy nem vezetett könyveket és így család bukást követett el.

A nemrég megtartott főtárgyaláson Popa könyvszakértő nagyrészt igazolta a feljelentés adatait. A tanuk egyrésze viszont azt igazolta, hogy a csődöt és a kereskedő bukását a textilszakmában akkor bekövetkezett hatalmas árzuhanás okozta. A csődtömeggondnok pedig kimutatta, hogy

a passzívák és aktívák között 1,582.000 lei differencia mutatkozik, tehát nemcsak az árak zuhanása okozta a csődöt, hanem család bukás esete ferog fenn. A törvényszék Schwartz Manót család bukásban bűnösnek mondta ki és figyelembe véve magas korát 5 hónapi fogházra és három évi hivatalvesztésre ítélte.

Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint az elítélt felebbezett.

A másik eset kalandosabb. Az aradi törvényszék annak idején 6 hónapi börtönre ítélte Rosenberg Ábrahám aradi kereskedőt család bukás miatt. Amikor az ítélet jogerőre emelkedett, Rosenberg elköltözött Aradról és Timișoarán telepedett le. Nemrég érkezett meg a semmitőszék jóváhagyó ítélete az aradi törvényszékhez, amely továbbította azt Rosenberg legutolsó lakhelyének, Timi-

Évtizedek alatt szerzett országos hírnév garantiája, legjobb kivitelű férfi és női cipők készülnek	hogy a legelegánsabb, megrendelésre
V á r h o l L á s z l ó	cipőkészítő üz.-mében. Arad, strada Brătianu

soarának illetékes fórumához: az ügyészséghez. Keresték Rosenberget, de nem találták. Valahogyan megtudta a timișoarai rendőrség, hogy

**az elítélt kereskedő szökök az országból és a Ke-
letre, valószínűleg Palesztinába készül.**

Táviratilag megkereste tehát a constantai kikötői rendőrséget, hogy tartóztassa le Rosenberg Ábrahámot. A távirat azonban már nem találta a kikötőben Rosenberget. A „Dácia” gőzös fedélzetén éppen egy nappal ezelőtt elhagyta az országot.

**Elment tehát a rádiótávirat a „Dácia” fedélzetére,
hogy tartóztassák le és szállítsák vissza a szöke-
vény Rosenberget.**

Ez meg is történt és most Rosenberg a constantai börtönben tölti le hat hónapos büntetését.

Kiskoru prostituáltak

menedékhelye és orgiák központja egy aradi vendéglő

(Arad.) Ha igaz, amit a „Curentul” egyik legutóbbi számában nevek és pontos adatok felemlítésével ír az aradi prostitúcióról, akkor őszinte szégyenpir borítja arcunkat. Nem hisszük, nem akarjuk elhinni, hogy a Curentul adatai megfeleljenek a valóságnak. De ha ezáltal nem a sovíniszta elfogultság vezette a lapot és igazat írt, akkor mi magunk is csatlakozunk ama követeléshez, hogy

**az illetékes hatóságok tisztítsák meg a várost et-
től a fertőtől.**

Azt írja a Curentul jól ismert tendenciájával, hogy Arad perifériái melegágyai a tuberkulózisnak és vérbajnak, amelynek áldozatai a faluról bejött románok, akik itt akarnak kenyeret keresni a kisebbségi embereknél. E fölött hosszabban elmélkedvén oda konkludál a Curentul, hogy a belvárosban is vannak eldugott korcsmák, amelyek befogadják a kétes és beteg nőket és szállást is adnak nekik.

**Még is neves a bucurești lap egy ilyen korcsmát,
a Bul. Regele Ferdinand 56. szám alatt levő „Fe-
hér macskát”, amelynek tulajdonosa Csényi János.**

Azt mondja a lap, hogy ez a korcsma már be volt zárva, de Csényi János értette a módját, hogy megszerezze az engedélyt, amelynek alapján újból megnyitotta a korcsmát. Ezek után így ír a Curentul:

„Az újból megnyitott korcsmában újból megkezdődött a dözsolés. Csényi János újból terjeszti a tuberkulózist és vérbajt. Ha a hatóságok, amelyeknek szemeláttára folyik mindez, nem tudnák, hogy mi megy ott végbe, pontos adatokat bocsátunk rendelkezésükre”. És most következnek a pontos adatok.

Azt mondja most a Curentul, hogy érdeklőni kellene a népesedési hivatalnál, vajjon nagy margn, Botos Zsó-Janos mosenője, Ányosi Mária val ban oly sok kiadó szobával rendelkezik és vajjon elismerie azt, hogy foglalkoztatja is ezeket a személyeket? Most azutan, ujjabbadat következik, amit a 17 éves Grosz Ilona mondott, aki Csényinél szolgált. E leány kijelentése szerint

**minden vendég után 20 lejt kellett lefizetnie
Csényinek és ezenkívül ellátásért és lakásért napi
100 lejt.**

Ez a Grosz Irén még arról is mesélt, hogy a lokálban vele együtt voltak még Ilona, Bözsi és Irénke nevű kolleganói, akik vendégeik után ugyanazt a taxát fizették. Elmondja a Curentul, hogy ez az üzlet nagyon jól megy, Csényi vagyona gyarapszik és még arra is jut, hogy bizonyos helyek jóindulatát és türelmét megszerezze magának. Végül kérdést intéz dr. Csényi János polgármesterhez és dr. Cucu Vazul városi főorvoshoz, hogy meddig tükir el ezt a szégyent?

Ezt kérdezzük mi is és velünk együtt minden jóérzésű ember. Feltéve, ha a Curentul adatai és állításai megfelelnek a valóságnak.

Világvárosi fényreklam Timișoaráb. — A Schmöli-Paszta Részvénytársaság mindenkor súlyt helyez arra, hogy nemcsak gyártmányainak kitűnő minőségével, de öleletes és nivós reklámjaival is feltűnést keltsen. Arad után — néhány nap óta Timișoara közönsége elragadtatással szemléli a „Nagyszebeni (Sibiu) Általános Takarékpénztár” épület tetejére szerelt 12 méter hosszú és 3 méter magas Neon-telepet, amely gyönyörű vörös és kék világításban hirdeti a Schmöli-Paszta általánosan ismert márkáját. Ez a hatalmas transzparens, bizonyosságot tesz arról, hogy a Schmöli-gyár felfogása mennyire helyénvaló. Nem elég a tudat, hogy az áru jó és ugysis fogy, de a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett a fogyasztó emlékezetét lekötő mindennapi gondok és bajok szükségessé teszik az oly általános reklámot, amely naponta figyelmessé tegye a fogyasztót, hogy ne felejtse el ezt a gyártmányt megvásárolni, amelyhez ugysis annyira ragaszkodik.

(Agge)

Stollwerck a teritéken

(Braşov.) Ezuttal az itteni Stollwerk-művek kerültek a „Curentul” teritékére abban a türelmetlenség által fűtött hajtóvadászatban, amelyet eza tulzó lap a kisebbségi és jórész külföldi tőkével alapított és vezetett iparvállalatok ellen megindított.

Azt mondja a Curentul, hogy a Stollwerk gyár, melynek nagy a forgalma az egész országban, még mindig nem szánta rá magát arra, hogy az igazgatóságba néhány románt is bevegyen. (Nyilván a Curentul cikkírója pályázik arra, hogy bekerüljön a Stollwerk igazgatóságába). Kikből áll az igazgatóság? — kérdi a cikk és nyomban közli is a névsort. Ime: az elnöki szék üres. A vezérigazgató: Auch Károly utleveles német állampolgár, igazgatósági tagok: Laute Gusztáv utleveles német, Kuchles Ferenc utleveles osztrák, dr. Tautsch Alfréd román állampolgár („tészta román” jegyzi meg szellemsen a Curentul), Servatius Lajos román állampolgár, Schill Sámuel, Feutsch Heinrich, Reinert Hároly, Jacoby Fritz, dr. Polony Antal valamennyi román állampolgár. Ezek kezelik az 50 milliós alaptőkét — mondja a Curentul, de elfelejti hozzátenni, hogy külföldi és kisebbségi tőkékből eredő 50 milliót.

Ezekután felsorolja a tisztviselői kart és a műszaki személyzetet. Ezek között csupán egy az utleveles külföldi, Zentler Edgár igazgató, aki holland állampolgár. A többi mind román állampolgár. Azt kell hinnünk, mert a Curentul egyiknél sem jegyzi meg, hogy „utleveles”, csupán a nemzetiségét tünteti fel. Így például: Dück József cégjegyző német, Guth Ida irodafőnök német, Armando Vály könyvelő magyar, Hoban Irma könyvelő magyar, Pury Ferenc könyvelő német, Schill András könyvelő német, Vermessy Rezső könyvelő magyar, Liess András pénztáros német, Harth Trude levéltáros német, Grósz Ilona levéltáros német, Habermann Károly utazó német, Hubner Zoltán utazó magyar, Leb Béla utazó zsidó, Elias Dávid utazó zsidó, Friedmann Károly utazó zsidó, Birkenfeld Bertold utazó zsidó, Prox Henrik gépiró német, Hoffmann Trude gépiró német, Budacker Emil gépiró német, Fredel Ernő gyorsíró német, Müller Gerda gyorsíró német, Patschanda János raktárnok német. Az egyetlen román nevű alkalmazott — írja a Curentul — Rusu György műhelyfőnök, aki „valahogy betévedt

Fodorné és Weinfeldné

speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.

Összes szépséghibák szakszerű ki-

kezelése. - Tanítványok kiképzése.

oda". Megállapítja a lap azt is, hogy a vezetőség cionistákból (?) áll és hogy a műszaki személyzet tulnyomó része utleveles idegen, akiknek helyébe románokat kellene felvenni.

A lap aztán hozzáfűzi a maga kommentárját, amelyet nem ismertetünk. Ismeretes frázisok, amelyeneket Vaida-Voevod és hívei puffogatnak mostanában. Ha a Curentulon volna, a felsorolt román állampolgárok mind az uccára kerülnének. Ilyen messzire azonban még sem megy követelésével. Ezuttal szerény. Megelégszik néhány jólfizetett igazgatósági tagsággal és azzal, hogy a személyzetben az idegen honosokat, vagyis az utleveleseket, tehát nem az itteni kisebbségeket, pótolják románokkal. Ez valóban szerény kívánság a nagytűtől és ki nem elégíthető bucarestii laptól.

— Miért akarja Vajda a zsidó kereseti lehetőségeket elrekvirálni, nem volna-e jobb, ha a zsidók programját sajátítaná ki?

A képviselőválasztásokon feltűnt a főszolgabírónak, hogy egyik faluban, ahol mindössze egy zsidó család lakik, tíz szavazat esett a demokrata jelöltre.

Magához hívatta a község öreg biráját, akitől megkérdezte, hogy eshetett meg az, hogy a községben annyian szavaztak a zsidó pártira, holott az egész faluban csak két zsidó szavazó van.

— Pedig megesett, — mondta a bíró — mert én magam is a zsidópártra szavaztam.

— És aztán miért?

— Mert a zsidópártnak van a legjobb programja.

— Hogy-hogy?

— Hát úgy instálom, hogy a zsidó nem akar dolgozni, a zsidó nem akar adót fizetni, a zsidó nem akar katona lenni, a zsidó minden évben elmegy Karlsbadba, a zsidó nagyon jól él és ugyanezt akarjunk mink is.

— Hogyan kell azt érteni, hogy a város a bajba jutott magánmoziknak minden rendelkezésére álló eszközzel segítségére siet?

Kohn beállít egy jótékonyágáról közismert uriasszonyhoz és azt mondja neki:

— Nagyságos asszonyom, tudom, hogy önnek végtelenül jó szíve van. Van itt egy szegény asszony, aki már két nap óta nem evett és holnap kiteszik a lakásából, ha nem fizeti meg a házbérét. Segítsen rajta.

— Mennyi a házbér? — kérdezi az urinő.

— Ezer lej.

— Rendben van, mondja meg annak az asszonnynak a nevét és pontos címét.

— Felesleges, — szól Kohn — nekem is átadhatja a pénzt: Én vagyok a háztulajdonos.

VILÁGIRODALOM

Ngári vihar Londonban

Bobby Center, a fiatal tőzsdés bucsuzott feleségétől az étterem sarkában:

— Még egyszer kérlek, Magde, ne flörtölj ezzel a Wiltonnal... Azért, mert valaki hős volt és rokkantja a háborúnak, még nincs joga hirbe hozni a barátait... Gondolkozz erről!

S már ment is. Vissza az üzletbe!

A fiatal asszonyka egyedül maradt az étterem sarokasztalánál. Töprekedve bámult maga elé. Belátta, hogy az urának igaza van.

E pillanatban a ruhatárbeli telefonhoz hívták. Wilton ideges és saggatott hangja recsegett a drót másik végéről:

— El kell jönnöd, Magde, beszélünk kell!

— Nem. Lehetetlen, Dick. Az uram...

— Az urad? Mi közünk hozzá? Mi joga mer beavatkozni a mi tiszta barátságunkba?

Wilton könyörgött, fenyegetődzött, őrzöngött, de a fiatal asszony kitarított elhatározása mellett, hogy nem találkozhatnak többé. Akkor a rokkant tiszt hangja fagyos lett:

— Magde! — mondotta. — Most kitettem magam elé a tábori revolverem. Töltve van. Itt lakom, öt percnnyire tóled. Ha hat perc múlva nem vagy itt, agyonlövöm magam!

Ezzel lette a kagylót.

Magde halálsápadt arccal állt a félhomályos ruhatárban. Egész testében reszketett... jól tudta, hogy Wilton Dick minden körülmények között betartja a szavát...

Az ijedtségű asszony odatámolygott a ruhatár asztalához. Óráknak tűntek a percek, míg a kabátját megkapta... Szent Isten, már csak négy perc van hátra. Az étterem előtt ott várakozott a gépkocsi, amit férje küldött vissza érte. A fiatal asszony beugrott:

— A Lorimer-divatáruházhoz. Gyorsan!

A Lorimer-divatáruház közvetlen Dick Wilton szomszédságában épült. Az áruháznak négy kijárata van, négy uccára, könnyű ott egerutat nyerni.

A kocsi megtorpant a csillogó áruház főbejárata előtt és Magde kilépett belőle.

— Ne várjon rám — kiáltott oda a sofförnek. — Menjen az uramért, én földalattal megyek haza!

Pár másodperc múltán a fiatal asszony már kisurrant a szomszédos uccába nyíló melléskapun és besietett a szembenlévő házba, ahol Wilson lakott. A lift azonban nem volt lenn és Dadge gyalog futott fel a lépcsőn, három emeletet. Lélekszakadva ért oda Dick Wilson lakása ajtajához. Éppen csengetni akart, amikor észrevette, hogy az ajtó nyitva van. Mint az egér besurrant, gyakorlott mozdulattal, nesztelenül bezárta maga mögött az ajtót.

Ebben a pillanatban fülsiketítő, éles dőrej hangzott a belső szobából. A tábori revolver kegyetlen, gyilkos csattanása. Utána tompa zu-

hanás... Madge néhány ugrással ott volt az ebédlő ajtajában. Egyetlen pillantás és azonnal megértette, hogy minden hiába. Elkésett! A rokant katona beváltotta fenyegetését.

Most már az élőket kell menteni. El kell tűnnie innen... Ha itt találják, kész a bótrány, a látszat is ellene szól, letartóztatás.

Odakünn csengettek és dörömböltek az előszobájton!

Madge emlékezett arra, hogy a fürdőszobából ablak nyílt valami világitóudvarra, ahonnan — mint minden modern házban — keskeny vaslétra futott le a földszintre — vészkijárat tűzveszedelem esetére... A következő pillanatban már fűrgén kuszott, lefelé a vaslétrán, mint a macska. Elhagyatott, apró udvaron találta magát, senki sem látta meg, amikor kisorsrant a kapun és a földalatti megállóhoz sietett... Haza, haza, minél gyorsabban!

A pénztárnál, amikor jegyet akart váltani, egyszerre friss réműllettel torpant meg. A kézitársolya nem volt nála. Ott maradhatott a halott mellett. S a kézitársolyában néhány levél, irat és fénykép. És névjegyek...

Madge emberfeletti erőfeszítéssel nyugalmat parancsolt magára... Pénze nem volt, gyalog vágott hát neki az utnak...

Maga sem tudta, hogy ért haza a Bondsteeti lakásra. Egyenesen a szobájába futott, gépiesen átöltözött és éppen a pongyolája szalagját kötötte csokorba, amikor belépett Bobby, a férje.

— Mindent tudok! — mondotta halkan.

S már nyújtotta is felesége felé a lakkos, csattos kézitársolyt:

— Az autóülésen felejtetted! Rögtön megláttam, ahogy beszálltam. De mi bajod, az Istenért? Mi lelt szivem?...

A következő pillanatban Bob kétségbeesetten futott a folyósóra, orvosért és mentőkért kiáltozva. Madge ájultan esett össze!

...Később, amikor a fiatal férj — ki tudja hányadszor már — elmesélte klubjában a történeteket, sohasem mulasztotta el hozzátenni:

— Milyen kicsinyesek és érthetetlenek az asszonyok! Pár névjegy, levél, néhány dollár volt mindössze a kézitársolyban, az egész, mindenestül nem ért tíz dollárt s mégis... képzeljétek... elájult az örömtől, amikor meglátta. Érthetetlen, hogy a legokosabb asszony is milyen könnyen elveszíti a fejét!

Irta: Willard Henry (London).

— **A mozikartell elhatározta, hogy redukálja a kedvezményes jegyeket? Mit fog szólni ehhez a közönség?**

Kohn bemegy a színház titkárához és így szól:

— Bitte, geben se mer e Freikarte.

— Freikarte kann ich Ihnen nicht geben, — mondja a titkár — aber ich werde Ihnen geben eine Karte mit fünfzig Prozent Ermäßigung.

Kohn felháborodva tiltakozik:

— Was? Für Geld? Nicht geschenkt!

— Helyes dolog-e az, hogy Vajda ki akarja zárni a zsidókat mindenholnan?

Szovjetországban sem fenéki teffel a zsidóknak. Sztalinnak például szemetszurt, hogy a zsidók ott is lefoglalták maguknak a kereskedelmet és emiatt szemrehányást tett Rykownak, a kereskedelmi népbiztosnak.

— Nem tűröm, — mondta egyre indulatosabban — hogy a kereskedelem a zsidók kezében legyen, vissza kell őket szorítani és át kell adni az egész kereskedelmet a keresztényeknek.

— Már pedig, — mondta Rykow — én kereskedelmet csak zsidókkal tudok csinálni.

— Mesebeszéd.

— Nem mesebeszéd, ezt be is bizonyítom.

Ezzel már ki is nyitotta az előszobába vezető ajtót és kiszólt:

— A keresztény kereskedők jöjjenek be.

A keresztény kereskedők bejöttek, mire a kereskedelmi népbiztos így szólt hozzájuk:

— Ide hallgassatok. Eladó Moszkva füstje.

Mély csend.

— Még egyszer mondom. Eladó Moszkva füstje.

Hosszu, mély csend után megszólalt egy keresztény kereskedő:

— De kérem szépen, azzal mi nem kezdhetünk semmit, az nem ér pénzt.

— Nem?

— Nem.

— Elmentek.

És megint kiszólt, hogy jöjjenek be a zsidó kereskedők, akikhez megint csak így szólt:

— Ide hallgassatok. Eladó Moszkva füstje.

Egy kis gömbölyű zsidó rögtön közbeavatott:

— Mennyiért?

— Aha, — szólt oda Rykow Sztalinnak — látod, ez már érdeklődik.

— Mennyiért? — kérdezte újra a zsidó.

— Háromszázezer rubelért.

— Az sok. Kétszázezer rubelt adok érte.

— Rendben van és hogy fizeted?

— Felét prompt és feléről egy háromhónapos váltót adok

— A tiéd Moszkva füstje.

Azonnal megcsinálták az irást és a zsidó elszaladt vele. Egyenesen egy gyárba szaladt, ahol a tulajdonostól megkérdezte:

— Mondja kérem, mit csinálnak maguk a füsttel?

— Semmit. A füst elszáll a levegőbe.

— A füst elszáll a levegőbe? Hát hogy lehet az?

— Ennek így kell lenni.

— Nana. Ennek nem szabad így lenni. Hát hogy jönnek maguk ahhoz, hogy az én füstömet elherdálják a levegőbe?

— A maga füstjét?

— Igen. Itt van az irás, egész Moszkva füstje az enyém és nem tűröm, hogy az én füstömet így elpocsékolják.

- De kérem, hiszen akkor megáll az üzem.
- Dehogy is áll meg. Maga fizetni fog azért, hogy az én füstömet a levegőbe bocsáthassa, évente ötezer rubelt.
- Mit volt mit tenni, a gyáros belement, a zsidó pedig rohant a többi gyárokhoz én estére beállított a népbiztoshoz:
- Itt van a százezer rubel.
- És a másik száz?
- A másik száz csak három hónap múlva esedékes, de azt is azonnal kifizetem, ha valami kedvezményt kapok.
- És mi legyen az a kedvezmény?
- Adj nekem opciót egész Oroszország füstjére.

Mit reszkiroz ??

200 Leit!

Mit nyerhet??

Milliókat!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ujítsa meg tehát osztálysorsjegyét!

Vásároljon új sorsjegyet!

A II-ik osztály huzása:

1935 Április 15-én

Erdélyi és bánáti főelárusítók:

Arad: Banca Goldschmidt

Casa de păstrare generală

Braşov: Fortuna Alex. Enkelhardt

Cluj: Banca Iliescu S. A.

Institutul comercial de credit

Economia succ.

Oradea: Banca Dacia

Union.

Târgul-Mureş: Ernest Révész

Timişoara: Banca Centrală

Banca de scont

Banca Timişoarei.

Ne várjon a vevőre,

menjen elébe a reklámjával. A jó reklám biztos sikert jelent. Kár minden baniért, amit rossz propagandára áldoz

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hirdessen általunk a városi és vidéki autóbuszokon, mozikban, a strandon, uccai hirdető és villanyoszlopokon, vasuti állomásokon, sporttelepeken, vagy olyan szabadteri reklámlehetőségek formájában, melyek városi vagy állami bérlemény tárgyát képezik.

Vállaljuk speciális fényreklámok tervezését és készítését

Gyors, megbízható és olcsó az „AGGE“-reklám, tehát időt és pénzt takarít meg, ha hozzánk fordul. Teljes felelősséggel vállalunk különleges propagandát az ország bármely részében. „AGGE“-reklámvállalat erdélyi központja:

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 19. - Tel. 525.

Gépkatrész lerakat:

Molnár Ödön gépkereskedelmi Rt.,
str. Alexandri 6.

Harangöntőde:

Hönig Testvérek, str. Barițiu 12.

Jéggyárak és sörraktárak:

Reusz S. és Fia, Bul. Reg. Ferdinand
Schreyer Viktor, str. Mețianu 15.

Kaptafagyár:

Sliaszny József és Fia rt., str. Daa
Balasa 121.

Kötélgyár:

Schönberger és Grünstein Rt., str. Mo-
cioni 7.

Kötött és szövöttáru és karisnyaggyá- rak:

Stern Testvérek, str. Peneș Curcanul
Köo János, Bul. Reg. Ferdinand

Kendőgyár:

Schwartz Vilmos, Piața Avram Iancu

Motor és vagongyár:

„Astra” vagon és mtorgyár rt., Calea
A. Vlaicu.

Olajgyár:

Lengyel S. et Co. rt., Bul. Reg. Fer-
dinand 45.

Oxigéngyár:

Oxigénipar rt., Calea A. Vlaicu 144.

Szeszgyár:

Neuman Testvérek rt. szesz- és élesztő-
gyár, Calea Aurel Vlaicu

Textilgyár:

Aradi Textilipar rt., str. Poetului 7.

Vas- és rézbutorgyár:

Fleischer Testvérek, str. I. Russu Și-
rianu 15.

Vegyszeri gyár:

„Azuroi”, str. T. Ciotea 19.

Likőrgyár:

„Flora” likőrgyár, Bul. Reg. Ferdi-
nand 27.

Bor- és szes. nagykereskedő:

Vámos Miklós, str. Gh. Popa

Déligyümölcs nagykereskedő:

Hönigsberg Marcel, str. Alexandri

Gabona nagykereskedők:

Kardos és Gammer, Bul. Reg. Ferdi-
nand 35.

Tenner és Böhm, Bul. Reg. Ferdinand
26.

Fatermelők:

Crosz József rt., str. Cloșca 4.

Mairovitz Mór és Fiai rt., str. Cloșca
14.

Patria fatermelő rt. Calea Radnei.

Rövidáru nagykereskedő:

Schwartz S. és Fiai et Co., Bul. Reg.
Maria.

*Szőnyeg- és butorszo*vetnagykereskedő
Domán Sándor, Bul. Reg. Ferdinand.

Szővet- és posztónagykereskedők:

Schutz J., str. Eminescu 2.

Vajda Béla, Bul. Reg. Maria.

Textilnagykereskedők:

Lilbert József, Bul. Reg. Maria

Szenes és Schwartz, Bul. Reg. Maria

Aradi Textilgyári lerakai (Eichner
Akos, új Neuman-palota.

Berger Mór, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai árulerakat:

Fränkl Miksa mérnök, str. Take Io-
nescu 8.

Üveg- és porcellán aagykereskedők:

Fischer Mór, Bul. Reg. Maria 32.

Szabó Albert, Bul. Reg. Maria 20.

Bazár:

Szinkázi versenybazár (Reich Jenő),
Piața Avram Iancu

Butorkereskedő:

Butorközpont (Bene et Co.) Bul. Reg.
Maria 22.

Cipőkereskedők:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdi-
nand 1.

Deutsch S. Bul. Reg. Maria

Szigeti Oszkár, Str. Gen. Berthelot

Drogériák:

„City” (Zeiner I.), Bul. Reg. Maria 26.

Vojtek és Weisz, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai kereskedők:

Gáspár Árpád, str. Horia 2.

Kalmár József, str. Brătianu

Koch Dániel, str. Eminescu 2.

Varga Testvérek, str. Alexandri

Épület- és tűzifakereskedők:

Flamm Róbert, Bul. Reg. Maria 17.

Focus fatelep, Piața Arenci

Férfiruhakereskedők:

Muzsay József, str. Gen. Berthelot 4.

Szántó és Komlós, str. Gen. Berthelot

Fehérnemű kereskedő:

Ruttkay és Botye, Bul. Reg. Maria 10.

Férfi divatru kereskedő:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand.

Festékkereskedők:

Steintizer M. Bul. Reg. Maria

Fűszer- és gyarmatáru kereskedők:

Engel Gyula, str. Peneş Curcanul 2.

Éles Lily, str. Brătianu

Färber Lajos, Bul. Reg. Ferdinand 20.

Hoffmann Ottó, Piaşa A Iancu.

Foto-cikkek:

Bloch Janka, Bul. Reg. Maria

Harisnya- és kötöttárukereskedők:

Bársony Andor, Piaşa A. Iancu 18.

Bogvó Árpád, str. Eminescu 13.

Löwinger Árpád, Bul. Reg. Maria 8.

Lusztig és Berger, Bul. Reg. Maria 21.

Weisz és Benjámín, Bul. Reg. Maria

Könyv- és papirkereskedők:

„Cultura”, str. Gen. Berthelot 6.

Kerpel Izsó, Bul. Reg. Maria 12.

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria

Max. Molnár et Co., Str. Gen. Berthelot 4.

Oláh Sándor és Tsa, Bul. Reg. Maria

Nemzetközi szállítók:

Egger et Co., str. Moise Nicoara 3.

König és Lázár, str. Bucur 3.

Schenker et Co., Bul. Reg. Maria 9.

Női konfekciók:

„Confectio” rt., str. Gen. Grigorescu

Friedmann József, str. Icsif Vulcan 3.

Női kalapszalón:

Kramer Rózsi, str. Vasile Goldiş 1.

Óráis és ékszerész:

Csáky János, Bul. Reg. Ferdinand

Hartmann Kálmán, Bul. Reg. Maria 22

Kun József, Bul. Reg. Maria

Rádió kereskedők:

Hirschmann Károly, str. Gh. Lazar 17.

Vértés Vilmos mérnök, str. Cloşca 1.

Sirkő faragó és kereskedő:

Steiner Fülöp, Bul. Reg. Ferdinand 47

Sorsjeggyrusítók:

Aradi Általános Takarékpénztár

Aradmegyei Takarékpénztár

Goldschmidt Sándor bankház

Iliescu-bank fiók str., Brătianu

Cultura könyvkereskedés, Fehér-

Kereszt épület.

Szállító:

Eliás Lipót, str. Eminescu 6.

König és Lázár, str. Bucur 3-5.

Textil- és nődivatkereskedők:

Glözinger Győző, str. Meşianu

Goldstein Lajos, str. Brătianu 4.

Klein Sándor, Bul. Reg. Maria

Renaissance, Bul. Reg. Maria

Serilana, Bul. Reg. Maria

Székely Mihály, str. Gen. Berthelot

Szénássy divatruház, Bul. Reg. Ferdinand

Szentgyörgyi Emil, Bul. Reg. Maria 2-4-6.

Textil-Central (Németh István), Bul. Reg. Maria

Vaskereskedő:

Burza Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand 23.

Hydrotechnikai felszerelési vállalat:

„Armatura” S. A., Piaşa Cetăţii Vechi

Mész-raktár:

Fabrica de Var, Bul. Reg. Ferdinand 6

Cipészek:

Ilica Gh., str. V. Goldiş

Várhol László, str. Brătianu 4.

Fényképész:

Nagy Géza, Bul. Reg. Maria 8.

Fodrász mesterek:

Giratschek Róbert, str. Eminescu 27.

Nyomdák:

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria

Lovrov, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Kelmefestő és vegytlisztító:

Hoszpodár Miklós, str. Eminescu 3.

Szűcsök:

Engelhardt Ferenc, str. Eminescu 5.

Neuländer Emil, Bul. Reg. Maria 12.

Étterem:

„Dacia”, Bul. Reg. Maria

„Lidó”, str. Eminescu

Fleiszig Alfréd, Bul. Reg. Ferdinand 48

Szállodák:

„Central”, Bul. Reg. Maria 4.

„Dacia”, Bul. Reg. Maria

„Fehér Kereszt”, str. Eminescu

Fürdő:

Simay fürdő, str. Moise Nicoară.

Mozik:

„Central”

„Corso”

„Select”

„Urania”